

امام مهدی علیه السلام در ادعیه ماه مبارک رمضان

حجت الاسلام والمسلمین محمود ملکی راد*

مقدمه

دعا و نیایش تأثیر زیادی در روح انسان دارد و آن را تعالی می‌بخشد. انسان با دعا توجه و شایستگی بیشتری برای درک فیض حق پیدا می‌کند. دعا نوعی عبادت، خضوع و بندگی است؛ همان‌طور که همه عبادات آثار تربیتی متعددی دارند، دعا نیز دارای چنین اثری خواهد بود؛ از این رو در آیات و روایات بر آن تأکید بسیاری شده است. استجاب دعا بندگان از سوی خداوند یکی از سنن الهی است که در قرآن کریم بر آن تصریح و تأکید شده است: «وَ إِذَا سَأَلْتَهُ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ»^۱: هرگاه بندگان من از تو درباره من بپرسند، [بگو] من نزدیکم و دعای دعاکننده را به هنگامی که مرا بخواند، اجابت می‌کنم.

دوست نزدیک‌تر از من به من است وین عجب‌تر که من از وی دورم «استجابت» و جواب متفرع بر سؤال است و تا سؤال نشود، جواب صدق نمی‌کند؛ سائل بنده است و مجیب خداوند که جواب بنده را می‌دهد، حوائج آنها را می‌پذیرد و از فضل خویش عنایت می‌کند.

دست حاجت‌جو بری، نزد خداوندی بر که کریم است و رحیم است و غفور است و دود کرمش نامتناهی نعمش بی‌پایان هیچ خواهنده از این در نرود بی‌مقصود ماه مبارک رمضان یکی از بهترین زمان‌ها برای دعاست؛ زیرا بر اساس خطبه شعبانیه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ماهی است که:

«... وَ أَيَّامُهُ أَفْضَلُ الْأَيَّامِ وَ لَيَالِيهِ أَفْضَلُ اللَّيَالِي وَ سَاعَاتُهُ أَفْضَلُ السَّاعَاتِ هُوَ شَهْرٌ

* عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

دُعِيْتُمْ فِيهِ إِلَىٰ صِيَاةِ اللَّهِ وَ جُعِلْتُمْ فِيهِ مِنْ أَهْلِ كَرَامَةِ اللَّهِ أَنْفَاسُكُمْ فِيهِ تَسْبِيحٌ وَ تَوْمُكُمُ فِيهِ عِبَادَةٌ وَ عَمَلُكُمْ فِيهِ مَقْبُولٌ وَ دُعَاؤُكُمْ فِيهِ مُسْتَجَابٌ...»^۱: روزهایش بهترین روزها، شب‌هایش بهترین شب‌ها و ساعاتش بهترین ساعات است. ماهی که در آن مردم به صیافت خدا خوانده و از اهل کرامت خدا قرار داده شده‌اند. نفس‌های مردم در آن ثواب تسبیح دارد و خوابیدن در آن عبادت و دعای مردم در آن مستجاب است و... .

گرچه توجه به امام مهدی علیه السلام در جایگاه امام حیی و غایب از انظار، برای همهٔ زمان‌ها ضروری است، با توجه به فضای معنوی ماه مبارک رمضان و آمادگی شرایط لازم برای استجاب دعا، باید به امام مهدی علیه السلام توجه بیشتری داشت و دعاهای مخصوص را مورد توجه ویژه قرار داد. آیت‌الله صافی گلپایگانی در این باره نوشته‌اند: «اظهار شوق به لقای آن حضرت و گریه و ابراز نگرانی از مفارقت و محروم‌بودن از فیض حضور و دعا برای تعجیل فرج و ظهور و ذکر فضایل و مناقب و اقدامات و برنامه‌های انقلابی و اصلاحی آن وجود مبارک، ...، یک سنت حسنه‌ای است که همواره شیعه بر آن مداومت داشته و آن را شعار خود قرار داده است»^۲.

توجه به امام زمان علیه السلام در دعاهای ماه مبارک

با توجه به اینکه در ماه مبارک رمضان زمینه‌های معنوی برای دعا بیشتر فراهم است؛ از میان دعاهای مختلفی که برای ایام این ماه مبارک وارد شده است، دعا برای امام زمان علیه السلام تأکید بیشتری دارد و دعاهایی با عناوین مختلف در این باره وارد شده است. مهم‌ترین عناوین و موضوعات موجود در دعاهای ماه مبارک رمضان درباره امام مهدی علیه السلام را می‌توان در موارد ذیل دسته‌بندی نمود:

۱. دعا برای تعجیل در فرج امام زمان علیه السلام

دعا برای تعجیل فرج یکی از موضوعاتی است که در برخی از دعاهای ماه مبارک رمضان آمده است. در مناسبت‌های مختلف این ماه به این دعا پرداخته شده است که عبارت‌اند از:

الف) دعای شب ششم ماه مبارک رمضان که سید بن طاووس در اقبال الاعمال آن را آورده است:

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ وَ إِلَيْكَ الْمُسْتَكِي اللَّهُمَّ أَنْتَ الْوَاحِدُ الْقَدِيمُ وَ الْآخِرُ الدَّائِمُ وَ الرَّبُّ الْخَالِقُ

۱. شیخ صدوق، الامالی، ص ۹۳.

۲. لطف‌الله صافی گلپایگانی، سلسله مباحث امامت و مهدویت، ج ۱، ص ۳۶۷.

وَالدَّيَّانُ يَوْمَ الدِّينِ ... أَسْأَلُكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّةِ الَّتِي لَا تُرَامُ وَ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهَ وَ أَسْأَلُكَ يَا رَحْمَانُ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُعَجِّلَ فَرَجَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ فَرَجَنَا بِفَرَجِهِمْ وَ تَقَبَّلَ صَوْمِي وَ...»^۱ «پروردگارا حمد مخصوص توست و تنها به تو شکایت می‌آوریم، خدایا تو یکتای قدیم و آخرِ دائم هستی و پروردگار آفریننده، جزادهنده روز قیامت [که هیچ عملی را از خیر و شر وامگذاری]، ... از تو می‌خواهم ای صاحب جلال و کرامت و عزتی که جوینده‌ای برایش نیست و از تو می‌خواهم ای الله و از تو می‌خواهم ای مهربان، از تو می‌خواهم که بر محمد و آل محمد درود فرستی و فرج آل محمد را زودتر رسانی و گشایش امر ما را با فرج آنان تعجیل فرمایی و روزهام را بپذیری و ...»

ب) در دعای روز هشتم ماه مبارک رمضان نیز به این موضوع اشاره شده است:

«اللَّهُمَّ إِنِّي لَا أَحِدٌ مِنْ أَعْمَالِي عَمَلًا أَعْتَمِدُ عَلَيْهِ ... وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ تُعَجِّلَ فَرَجَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ فَرَجِي مَعَهُمْ، وَ فَرَجَ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»^۲ بارخدایا من از کارهایم عملی که بتوانم بر آن تکیه کنم، چیزی نمی‌یابم ... از تو می‌خواهم که بر محمد و آل محمد درود فرستی و فرج آل محمد را زودتر برسانی و گشایش کار مرا با آنها تعجیل فرمایی؛ نیز فرج هر مؤمن و مؤمنه را زودتر بیاوری، به مهربانی‌ات ای مهربان‌ترین مهربانان.

ج) در دعای شب بیست و یکم ماه مبارک رمضان از امام صادق علیه السلام به این مطلب توجه شده است:

«... وَ أَسْأَلُكَ بِجَمِيعِ مَا سَأَلْتُكَ وَ مَا لَمْ أَسْأَلُكَ مِنْ عَظِيمِ جَلَالِكَ، مَا لَوْ عَلِمْتُهُ لَسَأَلْتُكَ بِهِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ، وَ أَنْ تَأْذَنَ لِفَرَجِ مَنْ بِفَرَجِهِ فَرَجُ أَوْلِيَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ بِهِ تُبِيدُ الظَّالِمِينَ وَ تُهْلِكُهُمْ، عَجَّلْ ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ...»^۳ از تو می‌خواهم به تمام آنچه از تو سؤال نمودم و آنچه از تو درخواست نکردم از جلالت عظیم تو که اگر آن را می‌دانستم، به آن از تو درخواست می‌کردم اینک بر محمد و خاندان او درود فرستی و فرج کسی را که به فرج او، دوستان و برگزیدگان از خلقت

۱. علی بن موسی ابن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۲۶۱.

۲. همان، ص ۲۷۰.

۳. همان، ص ۳۶۶.

گشایش یابند، را اجازه فرمایی و به [دست] او ستمگران را نابود و هلاک گردانی. زودتر آن را برسان، ای پروردگار عالمیان.

۲. دعا برای تجدیدعهد با ولایت و امامت امام مهدی علیه السلام

در دعای روز سیزدهم ماه مبارک به دعا برای تجدیدعهد با امام زمان علیه السلام اشاره شده است:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَدِينُكَ بِطَاعَتِكَ وَوَلَايَتِكَ، وَوَلَايَةِ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ، وَوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ حَبِيبِ نَبِيِّكَ، وَوَلَايَةِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سِبْطَيْ نَبِيِّكَ، وَسَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ جَنَّتِكَ. وَ أَدِينُكَ يَا رَبِّ بِوَلَايَةِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ، وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، وَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، وَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ، وَ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى، وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، وَ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ، وَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ، وَ سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ صَاحِبِ الزَّمَانِ أَدِينُكَ يَا رَبِّ بِطَاعَتِهِمْ وَوَلَايَتِهِمْ، وَبِالتَّسْلِيمِ بِمَا فَضَّلْتَهُمْ...»^۱ بارالها من با اطاعت از خودت و ولایت و ولایت محمد پیامبرت صلی الله علیه و آله و ولایت امیر مؤمنان علیه السلام دوست پیامبرت و ولایت حسن و حسین دو نواده پیامبرت و دو آقای جوانان اهل بهشتت، دین دار تو هستم و تو را دین داری می‌کنم. همچنین ای پروردگار به ولایت علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی و آقا و مولایم صاحب الزمان دین دار تو هستم و همچنین ای پروردگار به اطاعت و ولایت ایشان و تسلیم بودن به آنچه آنان را بدان برتری داده‌ای، دین داری ات می‌کنم.....

۳. دعا برای نصرت امام مهدی علیه السلام و دفع بلاها از ایشان

در دعای روز سیزدهم ماه مبارک رمضان در این باره می‌خوانیم:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اذْفَعْ عَنِّي وَ لِيَّكَ وَ خَلِيفَتِكَ وَ لِسَانِكَ، وَ الْقَائِمِ بِقِسْطِكَ، وَ الْمُعْظَمِ لِحُرْمَتِكَ، وَ الْمُعْبَّرِ عَنكَ، وَ النَّاطِقِ بِحُكْمِكَ، وَ عَيْنِكَ النَّاطِرَةِ، وَ إِذْنِكَ السَّامِعَةِ، وَ شَاهِدِ عِبَادِكَ، وَ حُجَّتِكَ عَلَيَّ خَلْقِكَ، وَ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِكَ، وَ الْمُجْتَهِدِ فِي طَاعَتِكَ، وَ اجْعَلْهُ فِي وَدِيعَتِكَ الَّتِي لَا تَضِيحُ، وَ أَيِّدْهُ بِجُنْدِكَ الْغَالِبِ، وَ أَعْنُ وَ أَعْنُ عَنْهُ، وَ اجْعَلْنِي وَ وَالِدِيَّ وَ مَا وَلَدَا وَ وَلَدِي مِنَ الَّذِينَ يَنْصُرُونَهُ وَ يَنْتَصِرُونَ بِهِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ»^۲ بارالها بر محمد و آل محمد درود فرست و از ولی و خلیفه و زبان گویایت و

۱. همان، ص ۲۸۷.

۲. همان، ص ۲۸۸.

به پاخاسته [برای اجرای] دادگری ات و تعظیم کننده حرمت و بازگوکننده از سوی تو، گوینده حکم تو و چشم بیننده و گوش شنونده تو و گواه بندگانت و حجت تو بر خلقت و جهادگر در راهت و تلاش گر در طاعتت هرگونه بلا را دفع کن و او را در امانت گم ناشدنی خویش قرار ده و به سپاهیان پیروزت تأیید فرما و او را یاری نما و از او حمایت کن و مرا و والدینم و آنچه متولد کرده اند و فرزندانم را از کسانی قرار ده که او را یاری می کنند و از او در دنیا و آخرت یاری می گیرند.

۴. دعا برای ایجاد همبستگی در جامعه منتظر به واسطه امام مهدی علیه السلام

در دعای افتتاح با اشاره به این مطلب می خوانیم:

«اللَّهُمَّ اَلْمُمْ بِهٖ سَعَتَنَا وَ اَشْعَبَ بِهٖ صَدَعَنَا وَ اِزْتُق بِهٖ فَتَقْنَا وَ كَثُرَ بِهٖ قَلَّتْنَا وَ اَعَزُّ اَعَزَّا بِهٖ ذَلَّتْنَا وَ اَعِنَ بِهٖ عَائِلْنَا وَ اَقْضِ بِهٖ عَنْ مُعْرَمِنَا [مُعْرَمِنَا] وَ اجْبُرْ بِهٖ فُقْرَنَا وَ سُدِّ بِهٖ خَلَّتْنَا وَ يَسِّرْ بِهٖ عُسْرَنَا وَ بَيِّضْ بِهٖ وُجُوهُنَا وَ فَكِّ بِهٖ اَسْرَنَا وَ اَنْجِحْ بِهٖ طَلِبَتَنَا وَ اَنْجِرْ بِهٖ مَوَاعِيدَنَا وَ اسْتَجِبْ بِهٖ دَعْوَتَنَا وَ اَعْطِنَا بِهٖ سُوْلَنَا وَ بَلِّغْنَا بِهٖ مِنَ الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ اَمَالَتَنَا وَ اَعْطِنَا بِهٖ فَوْقَ رَغْبَتِنَا يَا خَيْرَ الْمَسْئُوْلِيْنَ وَ اَوْسَعَ الْمُعْطِيْنَ اَشْفِ بِهٖ صُدُوْرَنَا وَ اَذْهِبْ بِهٖ غَيْظَ قُلُوْبِنَا وَ اِهْدِنَا بِهٖ لِمَا اُخْتَلِفَ فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ يَا ذِيكَ اِنَّكَ تَهْدِيْ مَنْ تَشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ وَ اَنْصُرْنَا بِهٖ عَلٰى عَدُوْكَ وَ عَدُوْنَا اِلٰهَ الْحَقِّ [الْخَلْقِ] اٰمِيْنَ»^۱ خدایا پریشانی ما را به یاری او جمع کن؛ پراکندگی ما را به او وحدت بخش؛ گسیختگی ما را با او پیوند ده؛ اندک ما را به او زیاد فرما؛ ذلت ما را به او عزت ده؛ تنگدستی ما را به او توانگری بخش؛ بدهی ما را از برکت او ادا کن؛ فقر ما را به مدد او جبران فرما؛ جدایی و دودستگی ما را به او برطرف کن؛ دشواری کار ما را به او آسان گردان؛ روی ما را به دیدار او سپید کن؛ اسیران ما را به یاری او آزاد گردان؛ درخواست های ما را به لطف او برآور؛ وعده های ما را به ظهور او تحقق بخش؛ دعای مان را به کمک او اجابت کن؛ خواسته های مان را به حق او عطا فرما؛ ما را به یاری او به آرزوهای دنیا و آخرت مان برسان؛ لطف به او بالاتر از آرزوی مان به ما اعطا کن، ای بهترین خواسته شدگان و گشاده دست ترین بخشندگان، سینه های ما را به او شفا بخش، کینه دل های مان را به او برطرف کن و ما را به مدد او به حقیقت آنچه در آن اختلاف افتاده از حق به اذن خود راهنمایی فرما. همانا تو هر که را

۱. محمد بن حسن طوسی، مصباح المتعبد و سلاح المتعبد، ج ۲، ص ۵۸۱.

بخواهی، به راه راست هدایت می‌کنی و به وسیله او ما را بر دشمنان خود و دشمنان خویش یاری ده، ای معبود حق، آمین.
در دعای روز سیزدهم ماه مبارک نیز می‌خوانیم: «اللهم ... اشعَبْ بِهِ صَدْعَنَا، وَ اِزْتُقْ بِهِ فَتَقْنَا، ...»^۱.

۵. دعا برای نابودی ستم و ستمگران توسط امام مهدی علیه السلام

در دعای شب بیست و یکم در وصف حضرت مهدی علیه السلام می‌خوانیم: «... وَ بِهِ تُبِيدُ الظَّالِمِينَ وَ تُهْلِكُهُمْ، عَجَلٌ ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ...»^۲ و به [دست] او ستمگران را نابود و هلاک گردانی. زودتر آن را برسان، ای پروردگار عالمیان.

در دعایی دیگر می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ أَمِثْ بِهِ الْجَوْرَ، وَ دَمِدْمِ بِمَنْ نَصَبَ لَهُ، وَ اقْصِمِ رُءُوسَ الضَّالِّينَ، حَتَّى لَا تَدْعَ عَلَى الْأَرْضِ مِنْهُمْ دِيَارًا»^۳: ای خدا به [ظهور] او ستم را بمیران، و هر که با او بستیزد، نابودش ساز و سران گمراهی را پشت بشکن تا اینکه احدی از آنها را روی زمین به جای نگذاری.

۶. دعا برای امام مهدی علیه السلام با تأکید بر عدالت‌گستری ایشان

در دعای افتتاح می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى وَ لِيِّ أَمْرِكَ الْقَائِمِ الْمُؤَمَّلِ وَ الْعَدْلِ الْمُتَنْظَرِ...»^۴:
خدایا بر عهده‌دار فرمانت و قیام‌کننده مورد آرزو و عدالت‌گستر مورد انتظار درود فرست.

در دعای دیگری که از امام زین‌العابدین علیه السلام نقل شده نیز به این موضوع اشاره شده است:

«اللَّهُمَّ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ، الَّذِي أَنْزَلْتَ فِيهِ الْقُرْآنَ، ... أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ

مُحَمَّدٍ، وَ أَنْ تُنْصِرَ خَلِيفَةَ مُحَمَّدٍ وَ وَصِيَّ مُحَمَّدٍ، وَ الْقَائِمَ بِالْقِسْطِ مِنْ أَوْصِيَاءِ مُحَمَّدٍ

عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، اعْطِفْ عَلَيْهِمْ نَصْرَكَ...»^۵: خدایا از تو می‌خواهم جانشین محمد و

وصی محمد و قیام‌کننده به عدالت از اوصیای محمد - که درودهایت بر او و ایشان باد

- را یاری نمایی، یاریات را بر آنان معطوف بدار.

۱. همان، ج ۱، ص ۲۸۸.

۲. همان، ص ۳۶۶.

۳. علی بن موسی ابن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۲۸۸.

۴. محمد بن حسن طوسی، مصباح‌المتهجد و سلاح‌المتعبد، ج ۲، ص ۵۸۱.

۵. علی بن موسی ابن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۲۰۷.

۷. دعا برای امداد حضرت مهدی علیه السلام توسط ملائکه و نیروهای غیبی

در دعای افتتاح در این باره می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ وَ... حَفَّهٖ بِمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَيْدُهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ»: ^۱ خدایا ایشان را با فرشتگان مقربت دربر گیر و با روح القدس کمک و یاری اش کن، ای پروردگار عالمیان. در روایات نیز به این نکته اشاره شده است که خداوند آن حضرت را با نیروهای ماوراءالطبیعه امداد می‌رساند؛ از جمله: «و یؤیده الله بالملائکه و الجن و شیعتنا المخلصین»: ^۲ خداوند حضرت مهدی علیه السلام را با فرشتگان، جن و شیعیان مخلص یاری می‌کند. همچنین وارد شده است: «يُؤَيِّدُهُ بِثَلَاثَةِ أَجْنَادٍ بِالْمَلَائِكَةِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالرُّعْبَ...»: ^۳ خداوند آن حضرت را با سه لشکر یاری می‌دهد: فرشتگان، مؤمنان و رعب [ترس انداختن در دل دشمن].

۸. دعا برای حضرت در جایگاه اقامه کننده قرآن و دین

در دعای افتتاح می‌خوانیم:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ الدَّاعِيَ إِلَى كِتَابِكَ وَالْقَائِمَ بِدِينِكَ اسْتَخْلِفُهُ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفْتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِ مَكَّنْ لَهُ دِينَهُ الَّذِي اِزْتَصَيْتَهُ لَهُ أَبَدْلُهُ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِ أَمْنًا يَعْْبُدُكَ لَا يُشْرِكُ بِكَ شَيْئًا...»: ^۴ خدایا آن حضرت را دعوت کننده به کتابت و قیام کننده به امر دینت قرار ده، او را در زمین جانشین خود قرار ده؛ همان گونه که پیشینیان او را جانشین خود قرار دادی؛ دینی که برای او پسندیده‌ای پابرجا ساز و بیم و ترس او را به آسودگی خاطر و ایمنی تبدیل کن ...

همچنین می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ أَظْهِرْ بِهِ دِينَكَ وَ سُنَّةَ نَبِيِّكَ حَتَّى لَا يَسْتَخْفِيَ بِشَيْءٍ مِنَ الْحَقِّ مَخَافَهُ أَحَدٍ مِنَ الْخَلْقِ»: ^۵ خدایا به دست او دینت را و سنت پیغمبرت را آشکار ساز تا آنکه دیگر چیزی از حق و حقیقت از ترس احدی از خلق مخفی نماند.

در روایات به این نکته اشاره شده است که آن حضرت دین الهی را در زمین بسط و گسترش خواهد داد. در روایتی در تفسیر آیه «الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ» ^۶ از امام باقر علیه السلام نقل شده است: «هذه الآية لآل محمد (عليهم السلام) و المهدى و أصحابه يملكهم

۱. محمد بن حسن طوسی، مصباح المتعجد و سلاح المتعبد، ج ۲، ص ۵۸۰.

۲. محمد بن حسن دیلمی، ارشاد القلوب الی الصواب، ج ۲، ص ۲۸۶.

۳. محمد بن ابراهیم نعمانی، الغيبة، ص ۱۹۸.

۴. محمد بن حسن طوسی، مصباح المتعجد و سلاح المتعبد، ج ۲، ص ۵۸۱.

۵. همان، ص ۵۸۱.

۶. حج: ۴۱.

الله مشارق الأرض و مغاربها و يظهر الدين ويميت الله به و أصحابه البدع الباطل كما أمات السفه الحق حتى لا يرى أثر للظلم»: خداوند به وسیله آنان دین خود را آشکار می‌کند و حاکم می‌گرداند؛ به گونه‌ای که اثری از ستم و بدعت دیده نمی‌شود.

۹. دعا برای عزت، نصرت و یاری حضرت مهدی عج

در دعای افتتاح به این مطلب اشاره شده است و در این باره می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ أَعِزَّهُ وَأَعِزِّبِهِ وَ انصُرُهُ وَ انْتَصِرْ بِهِ انصُرُهُ نَصْرًا عَزِيزًا، وَ افْتَحْ لَهُ فَتْحًا يَسِيرًا وَ اجْعَلْ لَهُ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا»:^۲ خدایا او را عزت بخش و دیگران را به واسطه او عزت ده و کمک و یاری اش کن و دیگران را به وسیله او یاری رسان و فتح و پیروزی را نصیبش فرما و از جانب خویش حکومتی پیروزمند و سلطنت و قدرت توجه فرما.

اگر یاری و نصرت با حضرت باشد، اسلام و اهل اسلام در سایه‌سار حکومت او عزت مند می‌شوند: «تُعِزُّ بِهَا الْإِسْلَامَ وَ أَهْلَهُ».

۱۰. دعا برای برطرف شدن مشکلات جامعه منتظر

در دعای افتتاح می‌خوانیم:

«اللَّهُمَّ إِنَّا نَشْكُو إِلَيْكَ فَقْدَ نَبِيِّنَا وَ غَيْبَةَ إِمَامِنَا وَ كَثْرَةَ عَدُوِّنَا وَ شِدَّةَ الْفِتَنِ وَ تَظَاهُرَ الزَّمَانِ عَلَيْنَا فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِنَّا عَلَى ذَلِكَ بِفَتْحٍ تُعَجِّلُهُ وَ بِضُرٍّ تَكْشِفُهُ وَ نَصْرٍ تُعِزُّهُ وَ سُلْطَانٍ حَقٍّ تُظْهِرُهُ وَ رَحْمَةٍ مِنْكَ تُجَلِّلُنَاهَا وَ عَافِيَةٍ مِنْكَ تُلَبِّسُنَاهَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»:^۳ «خدایا ما از فقدان پیامبرمان و غیبت اماممان و فراوانی دشمنان و کمی تعداد و فتنه‌های سخت و خودنمایی روزگار بر ضرر ما به تو شکایت می‌کنیم؛ پس بر محمد و خاندان پاکش درود بفرست و ما را بر این امور یاری فرما به پیروزی نزدیک از جانب خودت و ورنج و سختی را از ما بر طرف ساز و ما را به رحمت خویش فراگیر ای مهربان‌ترین مهربانان.

۱۱. دعا برای ظهور و برخورداری از برکت‌های حکومت جهانی حضرت مهدی عج

در دعای افتتاح می‌خوانیم:

۱. علی بن ابراهیم قمی، تفسیر القمی، ج ۲، ص ۸۷.
۲. محمدباقر مجلسی، زاد المعاد، ص ۸۹.
۳. محمد بن حسن طوسی، مصباح المتعبد، ج ۲، ص ۵۸۱.

«اللَّهُمَّ إِنَّا نَرْغِبُ إِلَيْكَ فِي دَوْلَةٍ كَرِيمَةٍ نَعْرُبُ بِهَا الْإِسْلَامَ وَأَهْلَهُ وَنُذِلُّ بِهَا النَّفَاقَ وَأَهْلَهُ وَتَجْعَلُنَا فِيهَا مِنَ الدُّعَاةِ إِلَى طَاعَتِكَ وَالْقَادَةِ إِلَى سَبِيلِكَ وَتَوَزُقُنَا بِهَا كَرَامَةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ...»^۱ خدایا ما آرزومند دولت کریمانه هستیم که به واسطه آن اسلام و اهلش را به آن عزت بخشی؛ نفاق و اهل نفاق را ذلیل و خوار گردانی و ما را در آن دولت حقه اهل دعوت به طاعتت و از پیشوایان راه هدایت قرار دهی و به واسطه آن دولت به ما کرامت دنیا و آخرت عطا فرمایی ...

۱۲. دعا برای سلامتی امام زمان علیه السلام

یکی دیگر از دعاهایی که در ایام ماه مبارک رمضان بر آن تأکید شده، دعا برای سلامتی امام زمان علیه السلام است؛ به ویژه به این دعا در شب بیست و سوم تأکید بیشتری شده است. کلینی از محمد بن عیسی به سند خود از امامان علیهم السلام آورده است که فرمودند: این دعا را شب بیست و سوم ماه رمضان در حال سجده و برخاستن و نشستن و در هر حال تکرار می‌کنی و نیز هر قدر که می‌توانی و هرگاه که به یادت آمد در دوران زندگی‌ات؛ پس از حمد خدای تبارک و تعالی و صلوات بر پیغمبر صلی الله علیه و آله بگو: «اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيِّكَ فَلَانَ بْنِ فَلَانَ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ وَلِيًّا وَحَافِظًا وَنَاصِرًا وَدَلِيلًا وَقَائِدًا وَعَوْنًا وَعَيْنًا حَتَّى تُسْكِنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا...»^۲

فهرست منابع

قرآن کریم

۱. ابن بابویه، محمد بن علی؛ الامالی؛ چ ششم، تهران: کتابچی، ۱۳۷۶ ش.
۲. ابن طاووس، علی بن موسی؛ اقبال الاعمال؛ چ اول، قم: دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶ ش.
۳. ابن منظور، محمد بن مکرم؛ لسان العرب؛ چ سوم، بیروت: دار صادر، ۱۴۱۴ ق.
۴. دیلمی، محمد بن حسن؛ ارشاد القلوب الی الصواب؛ چ اول، قم: الشریف الرضی، ۱۴۱۲ ق.
۵. صافی گلپایگانی، لطف‌الله؛ امامت و مهدویت؛ قم: دفتر نشر آثار آیت‌الله صافی گلپایگانی، ۱۳۹۷ ش.
۶. طباطبایی، سید محمد حسین؛ المیزان فی تفسیر القرآن؛ بیروت: مؤسسه الاعلمی، ۱۴۱۷ ق.
۷. طوسی، محمد بن حسن؛ مصباح المتبهد و سلاح المتعبد؛ بیروت: مؤسسه فقه الشیعه، ۱۴۱۱ ق.

۱. همان، ص ۵۸۱.

۲. محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۴، ص ۱۶۲.

۸. قمی، علی بن ابراهیم؛ تفسیر القمی؛ چ سوم، قم: دار الکتب، ۱۴۰۴ ق.
۹. کلینی، محمد بن یعقوب؛ الکافی؛ چ چهارم، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷ ق.
۱۰. مجلسی، محمدباقر؛ بحار الأنوار؛ تحقیق: یحیی العابدی؛ چ دوم، بیروت: مؤسسة الوفاء، ۱۴۰۳ ق.
۱۱. _____؛ زاد المعاد؛ بیروت: مؤسسه الاعلمی، ۱۴۲۳ ق.
۱۲. نعمانی، محمد بن ابراهیم؛ الغیبة؛ تحقیق: فارس حسون کریم؛ قم: انوار الهدی، ۱۴۲۲ ق.